

HE 80/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien sotilashenkilöiden eläkkeen määräytymistä koskevien valtion eläkelain säännösten muuttamista. Muutoksella yksinkertaistettaisiin eläkelaskentaa. Eläkkeiden taso säilyisi entisellään.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Voimaantulosäännöksen mukaan lakia sovellettaisiin vuonna 2016 ja sen jälkeen sattuviin eläketahtumiin.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Lainsäädäntö	3
1.2 Nykytilan arviointi	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	4
4 ASIAN VALMISTELU	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	6
2 VOIMAANTULO	7
3 SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	8
LAKIEHDOTUS	9
valtion eläkelain muuttamisesta	9
LIITE	13
RINNAKKAISTEKSTI	13
valtion eläkelain muuttamisesta	13

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö

Sotilaseläkejärjestelmä koskee nykyisin noin 10 200 puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen palveluksessa olevaa henkilöä. Sotilaseläkejärjestelmässä oikeus eläkkeeseen syntyy joko palvelun ajan perusteella tai 63 vuotta alempien eroamisikien perusteella.

Vuoden 2005 alusta Suomen työeläkejärjestelmässä toteutettiin eläkeuudistus, jonka yhteydessä muiden kuin sotilaseläkejärjestelmään kuuluvien henkilöiden eläkkeissä siirryttiin vuosiansioiden perusteella karttuvaan eläkkeeseen palvelussuhdekohtaisen eläkekarttuman sijasta. Tällöin myös sotilaseläkkeiden laskutapa muutettiin. Eläkekarttuma perustuu sotilasuran 10 viimeisen vuoden ansioihin. Karttuma on niin sanottu päiväkarttuma ja sotilaseläke karttuu 1/180 prosenttia jokaiselta sotilasuran päivältä. Tämä vastaa kahden prosentin suuruista vuotuista karttumaa. Lentäjän tehtävissä palvelevan eläke karttuu 1/120 prosenttia päivässä, joka vastaa kolmen prosentin suuruista vuotuista karttumaa.

Eläkkeeseen oikeuttavista ajoista sekä eläkeoikeuden saavuttamiseen vaadittavasta palvelusajasta vähennetään kaikki palkattomat virkavapaudet. Valtion eläkelain (1295/2006) 62 §:ssä säädettyiltä palkattomilta ajoilta eläke karttuu mainitun pykälän mukaisesti.

Sotilaseläkkeen nopean karttumistavan vuoksi eläkkeille on säädetty enimmäismäärä, joka on 60 prosenttia viimeiseltä 10 vuodelta lasketusta keskiansiosta. Ennen vuotta 1993 palvelukseen tulleet ovat vanhan järjestelmän piirissä, jossa muun muassa karttuma voi olla korkeampi.

Sotilaseläkejärjestelmässä on loppukarensidellytykset, jotka sotilaspalveluksen on täytettävä, jotta henkilöllä olisi oikeus eläkkeeseen. Sotilaseläkkeen saamisen ehtona on vähintään 16 200 euron ansio sotilasvirassa vähintään kolmena kalenterivuotena eläkeoi-

keuden syntymistä tai palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden viimeisen kalenterivuoden aikana. Euromäärä on vuoden 2014 tasossa.

1.2 Nykytilan arviointi

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen myötä eläkelaitokset tarvitsevat eläkkeiden laskemista varten tiedot ainoastaan eläkkeeseen oikeuttavista ansioista. Palvelussuhteiden kestolla ei ole enää merkitystä eläkkeen määräytymiseen. Poikkeuksen muodostavat sotilaseläkkeet.

Eläkkeeseen oikeuttavien tietojen rekisteröinti on koko työeläkejärjestelmän osalta siirretty yhteiseen ansiorekisteriin Arek Oy:hyn. Koska mikään muu eläkejärjestelmä ei enää tarvitse palvelussuhteisiin liittyvien keskeytystietojen rekisteröintiä, on jouduttu yhteisrekisterissä ylläpitämään keskeytystietoja vain Kevan hoidossa olevia noin 10 200 sotilasta varten. Keva siirtyy kustannussyistä vuoden 2014 aikana kaikkien hoitamiensa eläkelakien osalta vuosiansioiden yhdenmukaiseen rekisteröintiin. Tällöin ei enää rekisteröidä palkattomia keskeytyksiä tähän ansiorekisteriin.

Suoraan vuosiansioista määräytyvään eläkkeen laskentaan siirryttäessä kaikki muut kuin sotilaspalvelukset päätettiin vuoden 2004 loppuun. Ennen vuotta 2005 karttunut eläke laskettiin aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja vuoden 2005 alusta uusien. Vuoden 2004 jälkeen määräytyvän eläkkeen osalta Keva on siirtynyt käyttämään Arek Oy:n ylläpitämää työeläkejärjestelmien yhteistä eläkelaskentajärjestelmää. Koska sotilaiden eläkkeet lasketaan täysin erilailla kuin muiden työntekijöiden, Keva joutuu ylläpitämään tätä laskentaa varten erillistä eläkelaskentaohjelmaa. Tämän ohjelman ylläpidon kustannukset ovat erittäin suuret verrattuna käsiteltävien asioiden määrään. Lisäksi laskentaohjelma on niin vanha, että se tulisi piakkoin uusia täysin. Uusimi-

seen tarvittava työpanos ja siihen liittyvät kustannukset olisivat myös melkoiset.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Tietojärjestelmä- ja henkilöstökulujen sääntämiseksi ehdotetaan, että sotilaseläkkeiden laskenta uudistetaan. Tarkoituksena olisi, että eläkkeiden taso ja eläkkeiden alkamisajankohdat pysyisivät ennallaan. Uudistus toteutettaisiin sellaisen mallin mukaan, joka tuottaa sotilaille nykytilaa vastaavan eläkkeen.

Sotilaiden osalta ehdotetaan siirtymistä vuosiansioista määräytyvään eläkkeeseen, kuten muillakin valtion palveluksessa olevilla. Eläkkeiden laskenta olisi kuitenkin erilainen. Sotilaille ei laskettaisi nykyisen kaltaista eläkepalkkaa, vaan eläke määräytyisi eläkeoikeuden syntymistä tai palvelussuhteen päättämistä edeltävien kymmenen vuoden ansioiden perusteella määrätystä loppupalkasta.

Loppupalkka laskettaisiin kymmenen viimeisen kalenterivuoden palkkakertoimella korotettujen ansioiden keskiarvona. Ansioihin tehtäisiin palkansaajan eläkemaksun vähennys ja niihin lisättäisiin palkattomien sosiaalietuuksien perusteena olevat ansiot. Saa-duista ansioista laskettaisiin keskiarvo. Loppupalkan määräämisen periaate vastaa nykyistä työkyvyttömyyseläkkeissä käytettävän tulevan ajan ansioiden laskentaa, mutta siinä käytettävän viiden vuoden sijasta loppupalkka määrättäisiin kymmeneltä viimeiseltä vuodelta.

Koska vuoden 2005 muutosten yhteydessä tehdyissä laskelmissa on jo todettu, että suoraan vuosiansioista karttuva eläke tuottaisi merkittävästi alhaisemman sotilaseläkkeen kuin viimeisten vuosien ansioista lasketulla eläkepalkalla laskettu eläke, loppupalkan määrääntymistä edeltävien vuosien karttumaa korotettaisiin vuodesta 2014 alkaen kertomella. Muutosten voimaantuloa ja loppupalkan laskenta-aikaa edeltävältä ajalta karttunut eläke määrättäisiin suoraan loppupalkan perusteella.

Koska sotilaiden eläkkeitä ei enää laskettaisi palvelun ajan perusteella, myös eläkeoikeuden syntymisen perusteena olevat palvelusaikavaatimukset ehdotetaan muutetta-

vaksi vähimmäisvuosiansiota koskevaksi vaatimukseksi. Kunakin palvelusaikavaatimuksen täyttävänä vuotena sotilalla tulisi olla sotilaseläkkeeseen oikeuttavia sotilasvirasta saatuja vuosiansioita vähintään 16 200 euroa vuoden 2014 tasossa.

3 Esityksen vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta sotilaseläkkeiden alkamishetkiin. Aikaisempien muutosten voimaantulosäännöksissä tarkoitetuilla niin sanotuilla vanhoilla sotilaille eläkeoikeus määräytyy sotilaseläkkeeseen oikeuttavien palveluvuosien perusteella. Ehdotettavilla muutoksilla ei olisi myöhentävää vaikutusta heidän eläkkeidensä alkamishetkiin, sillä palveluvuodet laskettaisiin pitkälti nykyisten säännösten mukaisesti. Koska palvelusajasta vähennettäisiin vain vähintään 30 päivän ajan yhdenjaksoisesti jatkuneet keskeytykset nykyisen päivätekniikan sijasta, eläkkeellejäämisikä ei uusien säännösten myötä kohoaisi.

Niin sanotuilla uusilla sotilaille oikeus sotilaseläkkeeseen syntyy eroamisiässä. He voisivat edelleen erota palveluksesta 48 vuotta täytettyään ja saada sotilaseläkkeen 55 vuoden iässä, jos heillä olisi tietty määrä sotilaseläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa, joka ehdotetaan laskettavaksi tarkkojen palvelusaikojen sijasta vuosiansoiden perusteella. Muutos mahdollistaisi sen, että uudet sotilaat voisivat nykyistä useammassa tapauksissa täyttää palvelusaikavaatimuksen palkattomista keskeytyksistä huolimatta.

Sotilaseläkkeiden laskentaan ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi eläkkeen määrään, jos sotilasuran aikana ei ole palkattomia keskeytyksiä. Noin puolella vanhuuseläkkeen hakijoista on palkattomia keskeytyksiä kymmenen viimeisen vuoden aikana. Suurin osa keskeytyksistä on kuitenkin muutaman päivän pituisia, jolloin niiden vaikutus loppupalkkaan olisi enintään muutamia euroja.

Tehdyn selvityksen mukaan vuonna 2012 ja 2013 alkaneissa 570 sotilaseläkkeessä vain 30 henkilöllä oli yli 30 päivän pituinen palkaton keskeytys. Näissä loppupalkka olisi uudella tavalla laskettuna 2—50 euroa kuukaudessa nykyistä 4 000—5 000 euron suurista eläkepalkkaa suurempi tai pienempi.

Esitykseen sisältyvä eläkkeen laskennassa käytettävä kerroin vaikuttaisi vasta vuoden 2024 jälkeen alkaviin eläkkeisiin. Muutosten yhteisvaikutuksiksi on arvioitu, että 10 200:sta sotilaseläkejärjestelmän piirissä olevasta noin 450 henkilöllä eläke olisi noin 1 prosentin nykyistä suurempi ja noin 140 henkilöllä noin prosentin pienempi. Muutosten vaikutus olisi siten 2 000 euron kuukausieläkkeen tasolla noin 20 euroa kuukaudessa suuntaan tai toiseen. Ehdotetuilla muutoksilla ei näin ollen arvioida olevan merkittävää vaikutusta myöskään eläkemenoihin.

Sotilaseläkkeiden nykyinen erillinen laskentajärjestelmä olisi joka tapauksessa tarpeen uusia vuoteen 2016 mennessä. Sen käytöstä luovuttaessa saavutetaan noin 650 000 euron suuruinen säästö vuotuisissa käyttökustannuksissa. Jos sotilaseläkkeiden laskenta liitetään ehdotettavalla tavalla osaksi eläkkeiden laskentajärjestelmää, Kevan omiin ja työeläkejärjestelmän yhteisiin tietojärjestelmiin tehtävistä muutoksista arvioidaan syntyvän noin puolen miljoonan euron kertakustannukset. Nämä kustannukset ovat kuitenkin merkittävästi pienemmät kuin nykyisten säännösten mukaisen sotilaseläkkeiden laskentajärjestelmän toteuttamisesta aiheutuisi.

Suurin kustannussäästö voidaan saavuttaa ansaintatietojen rekisteröinnin ja ilmoitustavan yksinkertaistamisella. Sillä on arvioitu saavutettavan järjestelmäkustannuksissa yli 1,5 miljoonaa euron kantasäästö ja lisäksi hallinnollisen työn säästöinä vuositasolla noin puoli miljoonaa euroa. Jos sotilaselä-

keiden laskentaa varten tarvittaisiin edelleen tarkat palvelusaika- ja keskeytystiedot, pitäisi niitä varten rakentaa kokonaan uusi tietojärjestelmä. Tämä edellyttäisi myös työnantajien tietojärjestelmiin tehtäviä muutoksia, joista aiheutuisi merkittäviä kustannuksia.

Vanhasta sotilaseläkkeiden laskentajärjestelmästä luopuminen edellyttää sen piirissä olevien henkilöiden rekisteritietojen tarkistamista. Tarkoituksena on, että tämä tarkistustyö tehdään vuoden 2015 loppuun mennessä. Siihen tarvitaan arviolta 5—8 henkilötyövuoden työpanos. Kyseessä ei ole ylimääräinen työ, sillä sitä tehdään nykyisin sitä mukaa, kun eläkkeitä haetaan. Näin varmistetaan, että eläkkeet voidaan aikanaan myöntää oikean suuruisina.

Sotilaille voitaisiin tarjota ehdotettujen muutosten ja rekisteritietojen tarkistamisen jälkeen nykyistä paremmat neuvontapalvelut ennen eläkkeen hakemista. Heille voitaisiin lähettää myös vastaavat työeläkeotteet kuin muille vakuutetuille on lähetetty vuosina 2012—2013.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmistelu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä ja Kevassa yhteistyönä puolustusministeriön, valtion henkilöstöjärjestöjen, pääesikunnan ja rajavartiolaitoksen edustajien kanssa. Esityksestä on lisäksi käyty yhteistoimintaneuvottelut valtion eläke-neuvottelukunnassa, jossa valtion henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat edustettuina.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

96 §. *Oikeus jäädä eläkkeelle.* Pykälän 2 momentin 3 kohdassa oleva täysien kuukausien palvelusvaatimus ehdotetaan korvattavaksi vuosiansioedellytyksellä. Oikeus eläkkeeseen olisi, jos pykälässä mainitut muut edellytykset täyttyvät ja sotilaalla on eläkkeeseen oikeuttavia ansioita sotilasviroissa tai tehtävissä vähintään 12 000 euroa vuodessa 30 vuoden aikana vähennettynä niillä täysillä vuosilla, jotka hänellä on jäljellä 55 vuoden iän täyttämivuoden loppuun ja lentäjällä mainittu määrä vähintään 20 vuoden aikana.

Myös 3 momentin 2 kohdan palvelusaikaa koskeva vaatimus ehdotetaan muutettavaksi palvelusvuosien sijasta vuosiansioedellytykseksi. Momentissa mainitulla sotilaalla olisi oikeus jäädä eläkkeelle, jos säännöksessä säädetyt muut edellytykset täyttyvät ja hänellä on vähintään 30 kalenterivuoden aikana sotilasviroissa tai tehtävissä eläkkeeseen oikeuttavia ansioita vähintään 12 000 euroa vuodessa.

Lisäksi sekä 2 ja 3 momentissa oleva luettelo sotilasviroista, joihin säännöstä sovelletaan ehdotetaan päivitettäväksi. Sotilaseläkejärjestelmän piiriin kuuluvia ei ole tarkoitus muuttaa.

Pykälässä mainittu euromäärä 12 000 euroa on vuoden 2004 tasossa.

97 §. *Eläkkeen perusteena oleva työansio ja loppupalkka.* Pykälässä säädetään eläkkeen perusteena olevan työansion määräytymisestä. Koska pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset myös loppupalkan määräytymistä, pykälän otsikko esitetään muutettavaksi muotoon eläkkeen perusteena oleva työansio ja loppupalkka.

Pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään eläkkeen perusteena olevassa työansiossa huomioon otettavista ansioista, ehdotetaan lisättäväksi viittaus myös lain 59 §:ään, jossa säädetään siitä, mitkä ansiot oikeuttavat eläkkeeseen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet 2 ja 3 momentti. Uudessa 2 momentissa säädet-

täisiin loppupalkan laskemisesta. Se määrätäisiin enintään kymmenen eläketapahtumaa edeltävän kalenterivuoden tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävän enintään kymmenen kalenterivuoden työansioista. Eläketapahtumavuosi olisi mukana näissä kymmenessä vuodessa, jos palvelus päättyy vuoden lopussa. Loppupalkkaa määrättäessä otettaisiin työnantajan maksaman palkan lisäksi huomioon myös mahdolliset palkattomien etuuksien perusteena olevat ansiot kunakin loppupalkkaan vaikuttavana kalenterivuotena. Ansioina otettaisiin huomioon myös mahdolliselta työkyvyttömyyseläkkeellä oloajalta maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulle van ajan ansioita vastaava ansio. Näiden ansioiden yhteismäärä jaettaisiin niiden vuosien lukumäärällä, joilta ansiot on otettu huomioon, siis enintään 10:llä ja jaetaan 12:lla. Jakajassa ei oteta huomioon sellaisia vuosia, joina henkilöllä ei ole lainkaan sotilaseläkkeeseen oikeuttavia ansioita eikä työkyvyttömyyseläkkeellä oloajan ansioita.

Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin mahdollisten palkattomien, muiden kuin edellä 2 momentissa tarkoitettujen jaksojen huomioon ottamisesta loppupalkassa. Jos sotilaspalvelus on ollut palkattomasti keskeytyneenä yhdenjaksoisesti vähintään 30 päivän ajan kalenterivuoden aikana ja keskeytyksen syynä on muun viran tai työn kuin sotilasviran hoito, tällaisen vuoden ansiot voitaisiin jättää pois loppupalkkaa määrättäessä. Samoin voitaisiin menetellä, jos virkavapauteen olisi oikeus jonkin laissa tai virkaehtosopimuksessa mainitun syyn vuoksi. Tällaisia syitä olisivat esimerkiksi alle 3-vuotiaan lapsen hoito ja opintovapaalain mukainen opiskelu. Virkaehtosopimuksen mukaan henkilö voi saada palkatonta virkavapautta esimerkiksi vaikeasti sairaan lapsen hoitamiseksi. Tällaisten vuosien ansiot jätettäisiin huomioon ottamatta eläkkeen hakijan hakemukselta, jossa myös virkavapauden syy tulisi ilmoittaa. Vuosia, jotka näin jätettäisiin huomioon ottamatta, voisi kuitenkin olla enintään kolmannes niistä enintään kymmenestä

vuodesta, joiden perusteella loppupalkka määrätään.

98 §. Eläkkeen karttuminen. Pykälän nykyisen sanamuodon mukaan eläkettä karttuu jokaiselta eläkeajaksi luettavalta päivältä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että eläkettä karttuisi kunkin kalenterivuoden ansioiden perusteella.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet 2 ja 3 momentti, jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyisivät uusiksi 4 ja 5 momentiksi.

Pykälän uudessa 2 momentissa säädettäisiin siitä, miten 1 momentin mukaan suoraan vuosiansioista karttunut eläke muunnetaan vastaamaan viimeisillä vuosilla ansiotasossa tapahtunutta nousua.

Loppupalkkaa määrättäessä huomioon otettavia vuosia edeltävältä ajalta laskettaisiin muuntokerroimen laskemista varten keskimääräinen kuukausiansio. Tämä määrättäisiin ottamalla huomioon sotilasviroissa ja tehtävissä palveltujen vuosien ansiot kahden ensimmäisen vuoden ansiota lukuun ottamatta. Pois jätettäisiin myös sellaiset vuodet, joihin ansiot ovat alle 70 prosenttia kahden sitä edeltävän valituksi tulleen vuoden keskimääräisistä ansioista. Kolmannen vuoden ansiota verrattaisiin vain toisen vuoden ansioihin. Ansioissa olisivat mukana myös palkattomien etuuskien perusteena olevat ansiot kuten loppupalkkaa määrättäessäkin sekä mahdolliselta työkyvyttömyyseläkkeellä oloajalta maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota vastaava ansio. Keskimääräinen kuukausiansio saataisiin laskemalla yhteen edellä kuvatulla tavalla huomioon otetut ansiot ja jakamalla ne mukana olevien vuosien lukumäärällä ja sen jälkeen 12:lla.

Kerroin, jolla aikaisempien vuosien ansiot muunnettaisiin loppupalkan tasoon, saataisiin jakamalla loppupalkka edellä kuvatulla keskimääräisellä kuukausiansiolla. Kerroin määrättäisiin kahden desimaalin tarkkuudella. Jos keskimääräistä kuukausiansiota ei saada laskettua mukaan otettavien vuosien vähyyden vuoksi, muuntokerroin olisi 1,00.

Uudessa 3 momentissa säädettäisiin eläkkeen alkamisvuodelta karttuvan eläkkeen laskemisesta. Jos palvelus päättyy samana vuonna kuin eläke alkaa, eläke palvelussuhteen päättymisvuodelta määrättäisiin loppupalkan perusteella. Loppupalkka muunnettaisiin

siin eläkkeen alkamisvuoden ansioiksi kertomalla se eläkkeen alkamisvuoden alusta eläkkeen alkamiseen olevien kalenterikuukausien lukumäärällä. Jos palvelus päättyy joulukuun viimeinen päivä, eläke karttuisi myös päättymisvuodelta vuosiansioista.

99 §. Eläkkeen enimmäismäärä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että sotilaan eläkkeen enimmäismäärä määräytyisi 97 §:ssä ehdotetuin tavoin laskettavasta loppupalkasta. Samalla pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että enimmäismäärässä huomioon otettavien etuuskien osalta viitataan lain 62 §:ssä tarkoitettuihin etuuksiin, joita siinä on huomioon otettavilla etuuksilla alun perin tarkoitettu.

2 Voimaantulo

Valtion eläkelakia koskevat muutokset ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Lakia sovellettaisiin niihin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuisi vuonna 2016 tai sen jälkeen.

Tietyillä sotilaseläkkeeseen oikeutetuilla henkilöillä on edelleen oikeus sotilaseläkkeeseen palvelun ajan perusteella jo ennen eroamisien täyttämistä. Heidän oikeudestaan jäädä eläkkeelle säädetään valtion eläkelain voimaantulon jälkeen annetussa laissa (1296/2006). Eläkkeelle jäämiseen oikeuttava palvelusaika laskettaessa aika ennen 1 päivää tammikuuta 2014 otettaisiin huomioon nykyisten säännösten mukaisesti päivinä laskettuna. Tämän jälkeen palvelusajasta vähennettäisiin ainoastaan vähintään kuukauden pituiset palkattomat keskeytysajat. Tästä säädettäisiin voimaantulosäännöksen 3 momentissa.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan myös muiden kuin edellä 3 momentissa säädettyjen sotilaiden eläkettä määrättäessä aika vuoden 2013 loppuun otettaisiin huomioon nykyisin voimassa olevien säännösten mukaan. Jos sotilaspalvelus päättyy vuonna 2014 tai 2015 ja ansioita ei näinä vuosina olisi tarvittavaa määrää, eläkkeen saamisen edellytyksenä oleva palvelusaika laskettaisiin nykyisten säännösten mukaisesti.

Voimaantulosäännösten 5 momentissa säädettäisiin, miten eläke määräytyy lain voimaantuloa edeltävältä ajalta.

Jos palvelus päättyy tai eläketapahtuma sattuu vuonna 2016 tai myöhemmin, eläke ja 97 §:ssä säädetty loppupalkka laskettaisiin kokonaan tämän lain mukaisin säännöin kymmeneltä viimeiseltä vuodelta. Näissä vuosissa otettaisiin mukaan myös vuosia ennen vuotta 2016.

Edellä mainittuja kymmentä vuotta edeltäviltä vuosilta eläke määrättäisiin nykyisin voimassa olevien säännösten mukaisesti eläkkeeseen oikeuttavan ajan ja eläkepalkan perusteella, enintään kuitenkin vuoden 2013 loppuun. Eläkepalkkana käytettäisiin kuitenkin tämän lain 97 §:n mukaista loppupalkkaa.

Voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaan tämän lain 98 §:ssä säädettyä muutokerrointa laskettaessa otettaisiin huomioon myös lain voimaantuloa edeltävien vuosien ansiot. Jos kymmentä viimeistä vuotta edeltäviin vuosiin sisältyy vuosia vuoden 2013 jälkeen, näiltä vuosilta karttunut eläke muunnettaisiin kertoimella. Jos kerrointa laskettaessa mukana olisivat vain vuodet 2014 tai 2015 eikä kumpikin niistä tulisi valituksi mukaan kertoimen laskentaan, koska ansiot ovat alle 70 prosenttia kahden edellisen vuoden keskiansiosta, keskiansio olisi viimeisen vuotta 2014 edeltävän vuoden keskiansio laskettuna nykyisin voimassa olevin säännöksin.

Kaikki valtion eläkelaisissa mainitut euromäärät vastaavat vuodelle 2004 vahvistetun palkkakertoimen arvoa yksi. Sen vuoksi voimaantulosäännöksen 7 momentin mukaan myös tämän lain 96 §:n 2 ja 3 momentissa ja 98 §:n 1 momentissa mainittu 12 000 euromäärä olisi vuoden 2004 tasossa.

3 Säättämisjärjestys

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 60/2002 vp käsitellyt hallituksen esitystä eläkelainsäädännön muuttamiseksi (HE 242/2002 vp). Mainitussa lausunnossaan perustuslakivaliokunta toteaa, että eläkelain-

säädännön muutosten valtiosääntöoikeudellinen arviointi perustuu ennen muuta kahteen näkökohtaan, perustuslain 15 §:ssä säänneltyyn omaisuudensuojaan ja 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun perustoimeentulon turvaan.

Valiokunnan mukaan (PeVL 13/1995 vp) "eläkeoikeuksien perustuslain suojassa on ollut kysymys nimenomaan ansaituksi katsotun konkreettisen edun, ei sen sijaan esimerkiksi tietyn voimassa olevan eläkejärjestelmän suojaamisesta. Valtiosäännön mukaisena lähtökohtana on siten pidetty sitä, että tavallisella lailla voidaan säätää eläkejärjestelmän sisällöstä myös palvelussuhteessa oleviin vaikuttavasti. Tavallisella lailla järjestettäviin, jollei jostakin erityisestä syystä muuta johdu, ovat kuuluneet muun muassa säännökset eläkeistä, eläkkeen kertymisestä ja tavoite-tasosta. Tarkoitettunlaisen erityisen syyn on katsottu voivan muodostua lähinnä siitä, että eläkejärjestelmän muutokset toteutetaan tavalla, joka joiltain osin saisi aikaan ansaittuina pidettävien eläke-etujen kohtuuttoman heikennyksen."

Ehdotetuilla lainmuutoksilla ei ole tarkoitus muuttaa sotilaseläkkeiden tasoa. Sen tarkoituksena on ainoastaan yksinkertaistaa sotilaseläkkeiden määräämiseen tarvittavien tietojen rekisteröintiä sekä niiden laskentaa. Muutokertoimella varmistetaan eläkkeiden säilyminen nykyisin käytetyn kymmenen viimeisen vuoden tasossa.

Muutokset koskisivat niiden voimaantulon jälkeen sattuvia eläketapahtumia. Vaikka loppupalkkaa määrättäessä otettaisiin huomioon myös aikaa ennen muutoksen voimaantuloa, loppupalkka ei tasoltaan poikkeaisi nykyisin määrättävästä eläkepalkasta. Hallitus katsoo, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläkelain (1295/2006) 96 §:n 2 ja 3 momentti, sekä 97—99 §, sellaisena
kuin niistä on 98 § laissa 1060/2009, seuraavasti:

96 §

Oikeus jäädä eläkkeelle

Sotilaalla, joka on puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, everstin, kommodorin, sotilasprofessorin, upseerin tai opistoupseerin taikka rajavartiolaitoksen upseerin tai opistoupseerin sotilasvirassa, johon on määrätty erityiset kelpoisuusehdot puolustusvoimista annetun lain (551/2007) taikka rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) nojalla annetuissa säädöksissä, on oikeus saada vanhuuseläke, jos:

- 1) hänellä on sotilasarvo;
- 2) hän on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen

päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta;

- 3) hänellä on 95 §:ssä tarkoitetuissa sotilasviroissa tai tehtävissä 30 kalenterivuoden aikana eläkkeeseen oikeuttavia ansioita vähintään 12 000 euroa vuodessa vähennettynä niillä täysillä vuosilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden iän täyttämivuoden loppuun ja lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen osalta lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa edellä mainittuja ansioita vähintään 20 kalenterivuoden aikana ennen sitä, kun hän erosi palveluksesta; ja

- 4) tämän lain 98 §:ssä säädetyt, eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

Sotilaalla joka on puolustusvoimien päainsinöörin sotilasyli-insinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin, sotilasyllilääkärin, kenttäpiispan, sotilaspapin, erikoisupseerin tai aliupseerin taikka rajavartiolaitoksen erikoisup-

seerin, rajavartijan tai merivartijan sotilasvirassa, on lisäksi oikeus saada vanhuuseläke, jos:

1) hän on palveluksen päättyessä täyttänyt 55 vuotta;

2) hänellä on vähintään 30 kalenterivuoden aikana 95 §:ssä tarkoitetuissa sotilasviroissa tai tehtävissä eläkkeeseen oikeuttavia ansioita vähintään 12 000 euroa vuodessa; ja

3) tämän lain 98 §:ssä säädetty, eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

97 §

Eläkkeen perusteena oleva työansio ja loppupalkka

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota laskettaessa otetaan sotilaalla huomioon ainoastaan 98 §:n mukaiset ansiot. Eläkkeen perusteena oleva työansio lasketaan ottaen huomioon, mitä 59, 61 ja 70 §:ssä säädetään.

Eläkkeen määrittämistä varten lasketaan 1 momentissa tarkoitetuista työansioista loppupalkka. Loppupalkka määrätään enintään kymmenen eläketapahtumaa edeltävän kalenterivuoden tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävän kymmenen kalenterivuoden työansioista. Eläketapahtumavuosi otetaan huomioon yhtenä valintavuotena, jos palvelus on päättynyt vuoden viimeisenä päivänä. Kunkin kalenterivuoden työansioissa otetaan huomioon myös 62 §:ssä tarkoituilta palkattomilta ajoilta saatujen etuuskien perusteena olevat ansiot siten kuin 63 §:n 2 momentissa säädetään sekä huomioon otettavina vuosina maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota vastaava ansio. Näin saatu ansioiden summa jaetaan niiden vuosien lukumäärällä, jotka ansioiden summaa määrättäessä on otettu huomioon. Jakajana käytettävissä vuosissa ei oteta huomioon kalenterivuosia, joiina ei ole lainkaan 1 momentissa tarkoitettuja ansioita eikä edellä mainittuja työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansioita vastaavaa ansiota. Kyseinen luku jaetaan 12:lla.

Jos tässä luvussa tarkoitettu palvelus on 2 momentissa huomioon otettavien enintään kymmenen kalenterivuoden aikana ollut pal-

kattomasti keskeytyneenä yhdenjaksoisesti vähintään 30 päivän ajan kalenterivuoden aikana, tämä vuosi ja siltä saadut ansiot jätetään hakemuksesta huomioon ottamatta loppupalkkaa määrättäessä. Edellytyksenä on, että keskeytyksen syynä on muun viran tai työn kuin sotilasviran tai tehtävän hoitaminen tai sellainen virkavapaus tai työlooma, johon on oikeus lain tai virkaehtosopimuksen perusteella. Sen lisäksi edellytetään, ettei kyseisen kalenterivuoden työansioon ole lisätty näiltä ajoilta 2 momentissa tarkoitettuja palkattoman ajan etuuden perusteena olevia ansioita. Vuosia, joita ei oteta huomioon, voi kuitenkin olla enintään kolmannes 2 momentissa tarkoitetuista enintään kymmenestä kalenterivuodesta.

98 §

Eläkkeen karttuminen

Sotilaalla eläkettä karttuu kaksi prosenttia vuodessa kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista. Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen eläke karttuu kolme prosenttia vuodessa kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista. Sotilaan tulevan ajan eläke karttuu kuten työstä siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Tätä momenttia sovelletaan vain, jos:

1) sotilaalla on sotilasvirassa eläkkeen perusteena olevia ansioita vähintään keskimäärin 12 000 euroa vuodessa ja hänellä on eläkeoikeuden syntymistä ja palveluksen päättymistä välittömästi edeltävien viiden kalenterivuoden aikana vähintään kolmena kalenterivuotena tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia ansioita edellä mainittu määrä; tai

2) työkyvyttömyyseläke myönnetään 55 §:ää soveltaen.

Eläke, joka sotilaalle on karttunut 1 momentin mukaan 97 §:ssä tarkoitettuja kymmentä viimeistä kalenterivuotta edeltäviltä vuosilta, muunnetaan vastaamaan ansiotasossa tapahtunutta muutosta. Karttunut eläke kerrotaan luvulla, joka saadaan jakamalla loppupalkka sen määräämisessä käytettävien kalenterivuosien edeltävien kalenterivuosien

ansioista lasketulla keskimääräisellä kuukausiansiolla. Edeltävien vuosien keskimääräinen kuukausiansio lasketaan lisäämällä kun-kin vuoden sotilasansioihin 63 §:n 2 momentissa tarkoitettut tulot sekä näinä vuosina maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota vastaava ansio. Ansiot jaetaan huomioon otettujen vuosien lukumäärällä ja sen jälkeen 12:lla. Keskimääräistä kuukausiansiota laskettaessa ei oteta huomioon kah-
ta ensimmäistä ansiovuotta, eikä kalenterivuosia, joina ansiot ovat alle 70 prosenttia kahden edellisen keskiansiota määrättäessä mukaan otettavan ansiovuoden keskiansioista eikä kolmatta ansiovuotta, jos ansiot ovat alle 70 prosenttia toisen ansiovuoden ansioista. Kerroin määrätään kahden desimaalin tarkkuudella. Jos huomioon otettavia vuosia ei ole, kerroin on 1,00.

Jos palvelus päättyy samana vuonna, jona vanhuuseläke alkaa, eläkkeen alkamisvuoden ansioina käytetään 97 §:n mukaan määrättyä loppupalkkaa. Loppupalkka kerrotaan eläkkeen alkamisvuoden alusta palveluksen päätymiskuukauden loppuun olevien kalenterikuukausien lukumäärällä.

Edellä 62 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta sotilaan eläke karttuu samoin kuin muissa kuin sotilasvirassa olevilla työntekijöillä.

Sotilaan vanhuuseläke muunnetaan elinaikakertoimella 72 §:n mukaisesti kuitenkin siten, että sotilaan vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos sotilalle myönnetään työkyvyttömyyden johdosta työkyvyttömyyseläke, työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Elinaika-kerrointa sovellettaessa sillä muunnetaan sotilaan palveluksesta karttuneen vanhuuseläkkeen määrä ennen 99 §:n mukaisesti tehtävää eläkkeen enimmäismäärän rajausta.

99 §

Eläkkeen enimmäismäärä

Sotilaan tämän luvun mukaisen eläkkeen enimmäismäärä saa olla enintään 60 prosent-

tia tässä luvussa tarkoitettusta loppupalkasta. Enimmäismäärässä otetaan huomioon myös sotilaseläketapahtuman yhteydessä myönnettävät 62 §:ssä tarkoitettut etuudet. Vähennys tehdään sotilaseläkkeestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

Jos sotilaalla on valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1296/2006) perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen eläkkeeseen oikeuttavan ajan perusteella, eläkkeeseen oikeuttava aika 1 päivästä tammikuuta 2014 lukiin määrätään vähentämällä sotilasviran tai tehtävän kestosta aika, jolta virantoimitus tai työ on ollut palkattomana keskeytyneenä yhdenjaksoisesti vähintään 30 päivän ajan.

Tämän lain 96 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut vuodet 31 päivään joulukuuta 2013 saakka otetaan huomioon tämän lain voimaantullessa voimassa olleen 96 §:n mukaisesti laskettuna. Jos sotilaspalvelus päättyy vuonna 2014 tai 2015 eikä 96 §:n 2 tai 3 momentin mukainen ansiovaatimus näinä vuosina täyty, palvelusaika lasketaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleen 96 §:n mukaisesti.

Eläke sotilasvirasta tai tehtävästä ennen 1 päivää tammikuuta 2014 sen vuoden loppuun, joka edeltää loppupalkkaa laskettaessa huomioon otettua ensimmäistä vuotta, määrätään tämän lain voimaantullessa voimassa olleen lain ja valtion eläkelain voimaanpanosta annetun lain mukaisesti pitämällä eläkkeen perusteena olevana palkkana 97 §:n mukaista loppupalkkaa. Samoin menetellään, jos sotilaspalvelu on päättynyt ennen lain voimaantuloa.

Valittaessa ansiovuosia 98 §:n 2 momentin mukaista kerrointa varten otetaan huomioon vuodet myös ennen tämän lain voimaantuloa. Jos vuodet 2014 ja 2015 tällöin jätetään huomioon ottamatta, näiden vuosien keskimääräinen kuukausiansio lasketaan viimeisen vuotta 2014 edeltävän ansiovuoden ansiosta ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lain mukaisesti.

Tämän lain 96 §:n 2 ja 3 momentissa ja 98 §:n 1 momentissa mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2014

Pääministerin estyneenä ollessa, ulkoasiainministeri

ERKKI TUOMIOJA

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläkelain (1295/2006) 96 §:n 2 ja 3 momentti, sekä 97—99 §, sellaisena
kuin niistä on 98 § laissa 1060/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

96 §

Oikeus jäädä eläkkeelle

Ehdotus

96 §

Oikeus jäädä eläkkeelle

Sotilaalla, joka on sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, on lisäksi oikeus saada vanhuuseläke, jos:

- 1) hänellä on sotilasarvo;
- 2) hän on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta;
- 3) hänellä on 95 §:ssä tarkoitetuissa sotilasviroissa tai tehtävissä palvelusaikaa vähintään 30 vuotta vähennettynä niillä täysillä kuukausilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden ikään ja lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen osalta palvelusaikaa lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa vähintään 20 vuotta, kun hän erosi palveluksesta; ja
- 4) tämän lain 98 §:ssä säädetty, eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

Sotilaalla, joka on puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, everstin, kommodorin, sotilasprofessorin, upseerin tai opistoupseerin taikka rajavartiolaitoksen upseerin tai opistoupseerin sotilasvirassa, johon on määrätty erityiset kelpoisuusehdot puolustusvoimista annetun lain (551/2007) taikka rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) nojalla annetuissa säädöksissä, on oikeus saada vanhuuseläke, jos:

- 1) hänellä on sotilasarvo;
- 2) hän on palveluksen päättyessä täyttänyt 48 vuotta ja ennen eläkkeen alkamista 55 vuotta tai lentäjätutkintoa edellyttävässä virassa palveleva virkamies on palveluksen päättyessä ja ennen eläkkeen alkamista täyttänyt 45 vuotta;
- 3) hänellä on 95 §:ssä tarkoitetuissa sotilasviroissa tai tehtävissä 30 kalenterivuoden aikana eläkkeeseen oikeuttavia ansioita vähintään 12 000 euroa vuodessa vähennettynä niillä täysillä vuosilla, jotka hänellä oli jäljellä 55 vuoden iän täyttämivuoden loppuun ja lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen osalta lentäjän tutkintoa edellyttävässä virassa edellä mainittuja ansioita vähintään

Sotilaalla, joka on puolustusvoimien erikoisupseerin, sotilaspapin, aliupseerin tai sotilasammattihenkilön taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin, rajavartijan tai merivartijan virassa, on lisäksi oikeus saada vanhuuseläke, jos:

1) hän on palveluksen päättyessä täyttänyt 55 vuotta;

2) hänellä on 95 §:ssä tarkoitetuissa sotilasviroissa tai tehtävissä palvelusaikaa vähintään 30 vuotta; ja

3) jos tämän lain 98 §:ssä säädetty, eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

20 kalenterivuoden aikana ennen sitä, kun hän erosi palveluksesta; ja

4) tämän lain 98 §:ssä säädetty, eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

Sotilaalla joka on puolustusvoimien pääinsinöörin sotilasyli-insinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin, sotilasyllälääkärin, kenttäpiispan, sotilaspapin, erikoisupseerin tai aliupseerin taikka rajavartiolaitoksen erikoisupseerin, rajavartijan tai merivartijan sotilasvirassa, on lisäksi oikeus saada vanhuuseläke, jos:

1) hän on palveluksen päättyessä täyttänyt 55 vuotta;

2) hänellä on vähintään 30 kalenterivuoden aikana 95 §:ssä tarkoitetuissa sotilasviroissa tai tehtävissä eläkkeeseen oikeuttavia ansioita vähintään 12 000 euroa vuodessa; ja

3) tämän lain 98 §:ssä säädetty, eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevat edellytykset täyttyvät.

---

97 §

Eläkkeen perusteena oleva työansio

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota laskettaessa otetaan sotilaalla huomioon ainoastaan 98 §:n mukaiset ansiot enintään 10 eläketapahtumaa edeltävän vuoden ajalta tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävältä ajalta. Eläkkeen perusteena oleva työansio lasketaan ottaen huomioon, mitä 61 ja 70 §:ssä säädetään ja saatu summa jaetaan tarkasteluajan sotilaseläkkeeseen oikeuttavien päivien lukumäärällä. Kyseinen luku kerrotaan 30:llä.

---

97 §

Eläkkeen perusteena oleva työansio ja loppupalkka

Eläkkeen perusteena olevaa työansiota laskettaessa otetaan sotilaalla huomioon ainoastaan 98 §:n mukaiset ansiot. Eläkkeen perusteena oleva työansio lasketaan ottaen huomioon, mitä 59, 61 ja 70 §:ssä säädetään.

Eläkkeen määrittämistä varten lasketaan 1 momentissa tarkoitetuista työansioista loppupalkka. Loppupalkka määrätään enintään kymmenen eläketapahtumaa edeltävän kalenterivuoden tai vastaavasti palveluksen päättymistä edeltävän kymmenen kalenterivuoden työansioista. Eläketapahtumavuosi otetaan huomioon yhtenä valintavuotena, jos palvelus on päätynyt vuoden viimeisenä päivänä. Kunkin kalenterivuoden työansioissa otetaan huomioon myös 62 §:ssä tarkoitetuilta palkkatomilta ajoilta saatujen etuuksien perusteena olevat ansiot siten kuin 63 §:n 2 momentissa säädetään sekä huomioon otettavina vuosina maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota vastaava ansio.

Näin saatu ansioiden summa jaetaan niiden vuosien lukumäärällä, jotka ansioiden summaa määrättäessä on otettu huomioon. Jakajana käytettävissä vuosissa ei oteta huomioon kalenterivuotia, joina ei ole lainkaan 1 momentissa tarkoitettuja ansioita eikä edellä mainittuja työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansioita vastaavaa ansiota. Kyseinen luku jaetaan 12:lla.

Jos tässä luvussa tarkoitettu palvelus on 2 momentissa huomioon otettavien enintään kymmenen kalenterivuoden aikana ollut palkattomasti keskeytyneenä yhdenjaksoisesti vähintään 30 päivän ajan kalenterivuoden aikana, tämä vuosi ja siltä saadut ansiot jätetään hakemuksesta huomioon ottamatta loppupalkkaa määrättäessä. Edellytyksenä on, että keskeytyksen syynä on muun viran tai työn kuin sotilasviran tai tehtävän hoitamisen tai sellainen virkavapaus tai työloma, johon on oikeus lain tai virkaehtosopimuksen perusteella. Sen lisäksi edellytetään, ettei kyseisen kalenterivuoden työansioon ole lisätty näiltä ajoilta 2 momentissa tarkoitettuja palkattoman ajan etuuden perusteena olevia ansioita. Vuosia, joita ei oteta huomioon, voi kuitenkin olla enintään kolmannes 2 momentissa tarkoitetuista enintään kymmenestä kalenterivuodesta.

98 §

Eläkkeen karttuminen

Sotilaalla eläkettä karttuu jokaiselta eläkeajaksi luetulta päivältä 1/180 prosenttia, kuitenkin enintään 2 prosenttia vuodessa, eläkkeen perusteena olevista työansioista. Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen eläke karttuu jokaiselta eläkeajaksi luetulta päivältä 1/120 prosenttia, kuitenkin enintään 3 prosenttia vuodessa, eläkkeen perusteena olevista työansioista. Sotilaan tulevan ajan eläke karttuu kuten työstä siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Tätä momenttia sovelletaan vain:

1) jos sotilaalla on sotilasvirassa eläkkeen perusteena olevia ansioita vähintään keski-

98 §

Eläkkeen karttuminen

Sotilaalla eläkettä karttuu kaksi prosenttia vuodessa kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista. Puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen lentäjän tehtävissä palvelevan virkamiehen eläke karttuu kolme prosenttia vuodessa kunkin vuoden eläkkeen perusteena olevista työansioista. Sotilaan tulevan ajan eläke karttuu kuten työstä siltä osin kuin eläkkeeseen luetaan tuleva aika 50 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun. Tätä momenttia sovelletaan vain, jos:

1) sotilaalla on sotilasvirassa eläkkeen perusteena olevia ansioita vähintään keskimäärin 12 000 euroa vuodessa ja hänellä on eläkeoikeuden syntymistä ja palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden ka-

määrin 12 000 euroa vuodessa ja hänellä on eläkeoikeuden syntymistä ja palveluksen päättymistä välittömästi edeltäneiden viiden kalenterivuoden aikana vähintään kolmena kalenterivuotena tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia ansioita edellä mainittu määrä; tai

2) jos työkyvyttömyyseläke myönnetään 55 §:ää soveltaen.

Tämän lain 62 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta sotilaan eläke karttuu samoin kuin muissa kuin sotilasvirassa olevilla työntekijöillä.

Sotilaan vanhuuseläke muunnetaan elinaikakertoimella 72 §:n mukaisesti kuitenkin siten, että sotilaan vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos sotilaille myönnetään työkyvyttömyyden johdosta työkyvyttömyyseläke, työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden alkamiseen

lenterivuoden aikana vähintään kolmena kalenterivuotena tällaisessa virassa eläkkeen perusteena olevia ansioita edellä mainittu määrä; tai

2) työkyvyttömyyseläke myönnetään 55 §:ää soveltaen.

Eläke, joka sotilaille on karttunut 1 momentin mukaan 97 §:ssä tarkoitettuja kymmentä viimeistä kalenterivuotta edeltäviltä vuosilta, muunnetaan vastaamaan ansiotassossa tapahtunutta muutosta. Karttunut eläke kerrotaan luvulla, joka saadaan jakamalla loppupalkka sen määräämisessä käytettävien kalenterivuosien edeltävien kalenterivuosien ansioista lasketulla keskimääräisellä kuukausiansiolla. Edeltävien vuosien keskimääräinen kuukausiansio lasketaan lisäämällä kukin vuoden sotilasansioihin 63 §:n 2 momentissa tarkoitettut tulot sekä näinä vuosina maksetun työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansioita vastaava ansio. Ansiot jaetaan huomioon otettujen vuosien lukumäärällä ja sen jälkeen 12:lla. Keskimääräistä kuukausiansiota laskettaessa ei oteta huomioon kahden ensimmäistä ansiovuotta, eikä kalenterivuosia, joina ansiot ovat alle 70 prosenttia kahden edellisen keskiansiota määrättäessä mukaan otettavan ansiovuoden keskiansioista eikä kolmatta ansiovuotta, jos ansiot ovat alle 70 prosenttia toisen ansiovuoden ansioista. Kerroin määrätään kahden desimaalin tarkkuudella. Jos huomioon otettavia vuosia ei ole, kerroin on 1,00.

Jos palvelus päättyy samana vuonna, jona vanhuuseläke alkaa, eläkkeen alkamisvuoden ansioina käytetään 97 §:n mukaan määrättyä loppupalkkaa. Loppupalkka kerrotaan eläkkeen alkamisvuoden alusta palveluksen päättymiskuukauden loppuun olevien kalenterikuukausien lukumäärällä.

Edellä 62 §:ssä tarkoitetuilta palkattomilta ajoilta sotilaan eläke karttuu samoin kuin muissa kuin sotilasvirassa olevilla työntekijöillä.

Sotilaan vanhuuseläke muunnetaan elinaikakertoimella 72 §:n mukaisesti kuitenkin siten, että sotilaan vanhuuseläkkeen alkaessa eläke muunnetaan eläkkeen alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakertoimella. Jos sotilaille myönnetään työkyvyttömyyden johdosta työkyvyttömyyseläke, työkyvyttömyyseläkkeen alkaessa työkyvyttömyyden

mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakerroimella. Elinaikakerrointa sovellettaessa sillä muunnetaan sotilaan palveluksesta karttuneen vanhuuseläkkeen määrä ennen 99 §:n mukaisesti tehtävää eläkkeen enimmäismäärän rajausta.

alkamiseen mennessä ansaittu eläke muunnetaan työkyvyttömyyden alkamisvuodelle vahvistetulla elinaikakerroimella. Elinaikakerrointa sovellettaessa sillä muunnetaan sotilaan palveluksesta karttuneen vanhuuseläkkeen määrä ennen 99 §:n mukaisesti tehtävää eläkkeen enimmäismäärän rajausta.

99 §

Eläkkeen enimmäismäärä

Sotilaan eläkkeen enimmäismäärä saa olla enintään 60 prosenttia tässä luvussa tarkoitetusta eläkkeen perusteena olevasta työansiotusta. Enimmäismäärä koskee sotilaseläketapahtuman yhteydessä myönnettäviä etuuksia tai etuuksia, joihin työntekijälle syntyy tässä yhteydessä oikeus. Vähennys tehdään sotilaseläkkeestä.

99 §

Eläkkeen enimmäismäärä

Sotilaan *tämän luvun mukaisen* eläkkeen enimmäismäärä saa olla enintään 60 prosenttia tässä luvussa tarkoitettu loppupalkasta. *Enimmäismäärässä otetaan huomioon myös sotilaseläketapahtuman yhteydessä myönnettävät 62 §:ssä tarkoitettut etuudet.* Vähennys tehdään sotilaseläkkeestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen.

Jos sotilaalla on valtion eläkelain voimaantulon jälkeen annetun lain (1296/2006) perusteella oikeus vanhuuseläkkeeseen eläkkeeseen oikeuttavan ajan perusteella, eläkkeeseen oikeuttava aika 1 päivästä tammikuuta 2014 lukien määrätään vähentämällä sotilasviran tai tehtävän kestosta aika, jolta virantoimitus tai työ on ollut palkattomana keskeytyneenä yhdenjaksoisesti vähintään 30 päivän ajan.

Tämän lain 96 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen vuosien 31 päivään joulukuuta 2013 saakka otetaan huomioon tämän lain voimaantullessa voimassa olleen 96 §:n mukaisesti laskettuna. Jos sotilaspalvelus päättyy vuonna 2014 tai 2015 eikä 96 §:n 2 tai 3 momentin mukainen ansiovaatimus näinä vuosina täyty, palvelusaika lasketaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleen 96 §:n mukaisesti.

Eläke sotilasvirasta tai tehtävästä ennen 1 päivää tammikuuta 2014 sen vuoden loppuun, joka edeltää loppupalkkaa laskettaessa

huomioon otettua ensimmäistä vuotta, määrätään tämän lain voimaantullessa voimassa olleen lain ja valtion eläkelain voimaantuloa annettun lain mukaisesti pitämällä eläkkeen perusteena olevana palkkana 97 §:n mukaista loppupalkkaa. Samoin menetellään, jos sotilaspalvelu on päättynyt ennen lain voimaantuloa.

Valittaessa ansiovuosia 98 §:n 2 momentin mukaista kerrointa varten otetaan huomioon vuodet myös ennen tämän lain voimaantuloa. Jos vuodet 2014 ja 2015 tällöin jätetään huomioon ottamatta, näiden vuosien keskimääräinen kuukausiansio lasketaan viimeisen vuotta 2014 edeltävän ansiovuoden ansiosta ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lain mukaisesti.

Tämän lain 96 §:n 2 ja 3 momentissa ja 98 §:n 1 momentissa mainittu rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.